

**COUNCIL OF
EUROPEAN DENTISTS**

MAJ 2009

REZOLUCJA RADY EUROPEJSKICH LEKARZY DENTYSTÓW (CED)

KOMPETENCJE WYMAGANE DO WYKONYWANIA ZAWODU LEKARZA DENTYSTY W UNII EUROPEJSKIEJ

WPROWADZENIE

Lekarz dentyista jest podstawowym świadczeniodawcą w zakresie stomatologii. Ukończywszy studia lekarz dentyista musi posiadać kompetencje do wykonywania wszechstronnej praktyki zawodowej opartej na dowodach naukowych w sposób samodzielny, niezależny i we współpracy z innymi lekarzami (włączając w to skierowania od lub do innych lekarzy). Praktyka zawodowa lekarza dentyisty obejmuje holistyczną opiekę nad osobami dorosłymi, dziećmi oraz pacjentami chorymi lub niepełnosprawnymi fizycznie bądź umysłowo udzielaną ze wsparciem ze strony personelu pomocniczego oraz innych świadczeniodawców, której podstawowym celem jest poprawa zdrowia jamy ustnej społeczeństwa w społecznie odpowiedzialny i kulturowo odpowiedni sposób.

Dyrektywa 2005/36 określa minimalne wymogi kształcenia stomatologicznego, podkreślając, że stomatologia jest odrębnym pełnoprawnym zawodem, do wykonywania którego wymagane jest co najmniej pięcioletnie kształcenie teoretyczne i praktyczne prowadzone w pełnym wymiarze godzin na uniwersytecie lub w równorzędnej szkole dentyistycznej. Kształcenie to zapewnia lekarzowi dentyście konieczne umiejętności i wiedzę, prowadząc do uzyskania odpowiednich kompetencji do wykonywania czynności profilaktycznych, jak również diagnozowania oraz leczenia chorób zębów, jamy ustnej, szczęki i okolic przyległych.

W niniejszym dokumencie termin „kompetencje kliniczne” obejmuje umiejętności, zachowania, standardy etyczne oraz wiedzę, które zapewniają lekarzowi dostateczną kompetencję do podejmowania się określonych zadań klinicznych. Nabywanie kompetencji klinicznych może odbywać się poprzez różnorodne programy edukacyjno-szkoleniowe, które w państwach członkowskich Unii Europejskiej mogą być w różny sposób oceniane i kontrolowane.

RADA EUROPEJSKICH LEKARZY DENTYSTÓW (wcześniej Komitet łącznikowy ds. Stomatologii w UE)

Prezes: Dr Orlando Monteiro da Silva

Tel.: +32 (0)2 736 34 29 Fax: +32 (0)2 735 56 79 ced@eudental.eu www.eudental.eu

Kompetencje kliniczne wymienione w niniejszym dokumencie należy rozumieć jako minimalne kompetencje wymagane w Europie do bezpiecznego wykonywania zawodu. Nie obejmują one pełnego zakresu kompetencji wymaganych od współczesnego lekarza dentystry i nie powinny ograniczać dalszego rozwoju kształcenia stomatologicznego; nie należy ich także używać lub interpretować w celu promowania specjalizacji w stomatologii. Kompetencje te stanowią wspólne minimum. Bez tych podstawowych kompetencji nie jest możliwe bezpieczne wykonywanie praktyki dentystrycznej.

W 2007 roku CED przyjęła uchwałę „Lekarz Dentysta Przyszłości”, której celem było przystosowanie charakterystyki zawodowej lekarza dentystry do aktualnych wyzwań wynikających z uwarunkowań społecznych, ekonomicznych i technologicznych. Promocja zdrowia jamy ustnej powinna być integralną częścią ogólnej promocji zdrowia populacji, ponieważ zdrowie jamy ustnej jest istotnym czynnikiem zdrowia i jakości życia człowieka. W uchwale CED wskazała następujące trendy, które powinny być brane pod uwagę przy określaniu kompetencji lekarza dentystry:

- złożoność chorób jamy ustnej;
- starzenie się populacji;
- związek pomiędzy zdrowiem jamy ustnej a zdrowiem ogólnym;
- wzrost zachorowań związanych ze stylem życia;
- rosnąca różnorodność kulturowa i innowacje w nauce, badaniach naukowych i technologii.

Kompetencje powinny wynikać z profilu zawodowego, który lekarz dentysta powinien osiągnąć. Kompetencje wymienione w niniejszym dokumencie są zgodne z profilem zawodowym opisanym w uchwale CED " Lekarz Dentysta Przyszłości ", która określa kierunek rozwoju zawodu.

WYMAGANIA WSTĘPNE

Jako warunek wstępny dla podstawowych kompetencji, lekarz dentysta powinien mieć wystarczającą wiedzę i zrozumienia nauk związanych ze stomatologią i medycyną: biomedycyny, nauk behawioralnych, technicznych oraz klinicznych. Do nich zalicza się między innymi:

- podstawowe nauki biologiczne i medyczne: chemię, fizykę, biologię (biochemię, biologię molekularną, anatomię patologiczną, anatomię i fizjologię głowy i szyi, embriologię i histologię z cytologią);
- nauki behawioralne (głównie psychologię i socjologię, ale także etykę i prawoznawstwo)
- nauką dotyczące chorób ludzkich: medycynę ogólną i chirurgię, patologię, mikrobiologię, otorynolaryngologię, dermatologię, epidemiologię i farmakologię, w zakresie odpowiednim do potrzeb lekarza dentystry oraz
- nauki techniczne i biotechniczne: informatykę, technologię informacyjną, materiałoznawstwo stomatologiczne.

DZIEDZINY KOMPETENCJI

W celu wykonywania w Unii Europejskiej zawodu lekarza dentysty w zakresie podstawowej opieki stomatologicznej lub ogólnego poziomu (np. leczenia, które jest zwykle prowadzone przez lekarza dentystę, a które nie wymaga skierowania do specjalisty) wykwalifikowany lekarz dentysta powinien posiadać odpowiednie zrozumienie przedmiotów wymienionych w Dyrektywie 2005/36 i być w stanie wykazać swe kompetencje w następujących dziedzinach w odniesieniu do potrzeb konkretnego pacjenta.

I zakres kompetencji: profesjonalizm, etyka i komunikacja

Lekarz dentysta musi posiadać kompetencje niezbędne do udzielania etycznej, opartej na dowodach naukowych opieki stomatologicznej wszystkim pacjentom.

Kompetencje:

- profesjonalizm (leczenie oparte na dowodach naukowych, doskonalenie zawodowe, samoocena, skierowania)
- etyka i prawoznawstwo (znajomość i stosowanie zasad etycznych i przepisów prawa - uregulowań krajowych i unijnych)
- komunikacja i umiejętności interpersonalne (zastosowanie tych umiejętności w kontaktach z pacjentami, ich krewnymi, kolegami, członkami zespołu stomatologicznego i innymi pracownikami ochrony zdrowia zaangażowanymi w opiekę nad pacjentem)

II zakres kompetencji: organizacja i zarządzanie praktyką, zarządzanie wiedzą

Lekarz dentysta, jako pracodawca i lider zespołu stomatologicznego, musi być w stanie stosować umiejętności organizacyjne, menedżerskie, finansowe, administracyjne i przywódcze do funkcjonowania praktyki dentystycznej i leczenia pacjentów.

Kompetencje:

- organizacja i zarządzanie strukturami i procesami niezbędnymi do funkcjonowania praktyki stomatologicznej
- organizacja i zarządzanie strukturami i procesami niezbędnymi do leczenia pacjentów
- bezpieczeństwo pacjenta
- bezpieczeństwo i zdrowie zespołu stomatologicznego, w tym ergonomia i środowisko pracy
- ochrona środowiska

III zakres kompetencji: ocena stanu pacjenta, diagnozowanie, planowanie leczenia

Lekarz dentysta musi być w stanie ocenić ogólny stan pacjenta pod względem medycznym i stomatologicznym, dokonać analizy rezultatów opieki nad pacjentem i dotychczasowego leczenia oraz zaplanować leczenie prowadzące do poprawy zdrowia jamy ustnej poprzez zastosowanie najlepszych praktyk, zgodnie z

odpowiednimi środkami diagnostycznymi oraz biorąc pod uwagę kulturowe i społeczne pochodzenie pacjenta.

Kompetencje:

- gromadzenie i prowadzenie wyczerpującej dokumentacji medycznej stanu zdrowia jamy ustnej pacjenta poprzez kompleksowe badanie pacjenta
- diagnostyka
- planowanie leczenia (świadoma zgoda)

IV zakres kompetencji: utrzymywanie zdrowia jamy ustnej, leczenie

Lekarz dentysta musi mieć kompetencje do udzielania profilaktycznej, leczniczej i ciągłej opieki stomatologicznej. Lekarz dentysta musi być w stanie wykonywać procedur związane z leczeniem i postępowanie z chorobami jamy ustnej oraz przywracania i utrzymywania optymalnego zdrowia jamy ustnej. Obejmuje to kompetencje wymagane dla ochrony zdrowia jamy ustnej dzieci, młodzieży, osób starszych i pacjentów ze specjalnymi potrzebami, w następujących dziedzinach:

- postępowanie z bólem i lękiem
- leczenie próchnicy
- leczenie endodontyczne
- leczenie periodontologiczne
- leczenie zaburzeń mięśniowo-szkieletowych i terapia artykulacyjna
- leczenie chirurgiczne i farmakologiczne
- leczenie ortodontyczne
- stomatologia dziecięca
- medycyna jamy ustnej i patologia stomatologiczna
- leczenie restoratywne/protetyczne
- stomatologia i medycyna ratunkowa
- stomatologia zapobiegawcza
- anestezjologia i znieczulanie
- radiologia stomatologiczna
- materiały stomatologiczne

V Zakres kompetencji: profilaktyka, promocja zdrowia, zdrowie publiczne

Lekarz dentysta musi być w stanie zapewnić wszechstronną opiekę profilaktyczną pacjentom w każdym wieku odpowiednio do ich potrzeb oraz biorąc pod uwagę grupę ryzyka, do której pacjenci należą. Lekarz powinien edukować pacjentów i społeczeństwo nt. ochrony zdrowia jamy ustnej.

Kompetencje:

- przyjęcie zapobiegawczego podejścia podczas wszelkich procedur stomatologicznych

- zapobieganie chorobom jamy ustnej i utrzymanie zdrowia jamy ustnej
- edukowanie poszczególnych pacjentów nt. zdrowia jamy ustnej
- zaangażowanie społeczne

WNIOSKI

Niniejszy dokument wymienia kompetencje, które każdy lekarz dentysta musi posiadać, niezbędne do niezależnego wykonywania praktyki ogólnostomatologicznej. Nie stanowi jednakże przeszkody dla wydziałów stomatologicznych w oferowaniu szkolenia w dalszych dziedzinach w zależności od orientacji poszczególnych wydziałów. Kompetencje wymienione w niniejszym dokumencie powinny być uwzględnione w aktualnych programach nauczania i przekazywane poprzez nowoczesne, skuteczne metody nauczania. Niniejszy katalog kompetencji powinien stać się załącznikiem do Dyrektywy 2005/36 z dnia 7 września 2005 r. i zastąpić załącznik V.3. Lekarz dentysty: 5.3.1 Program studiów dla lekarzy dentystów.

Przyjęto jednogłośnie na posiedzeniu plenarnym Rady Europejskich Lekarzy Dentystów w dniu 30 maja 2009 r.